बजार अवलोकन ४२

जेष्ठ, २०६९

निम्न संस्थाहरुद्वारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :

विश्व खाद्य कार्यक्रम– खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली

कृषि बिकास मन्त्रालय, कृषि विभाग, कृषि व्यावसाय प्रवर्धन तथा बजार बिकास निर्देशनालय

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ/कृषि उद्यम केन्द

उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

मुख्य बुँदाहरु

- ***आपूर्तिको अवस्थामा सुधार आएको हुनाले २०६९ बैशाख-जेष्ठ अवधिको तुलनामा गत महिना विभिन्न बजारहरुमा अनुगमन गरिएका प्राय खाद्य वस्तुहरुको मूल्य सापेक्षिक रुपमा स्थिर रहेको पाइयो।***
- ***नेपाल राष्ट्र बैंक द्वारा प्रकाशित पछिल्लो समग्र (Macro) आर्थिक अवस्थाको प्रतिवेदन अनुसार, गत वर्ष यहि समयको १६.० बृद्धिको तुलनामा खाद्य तथा पेय पदार्थको मूल्य सूचकाङ्ग ७.१ प्रतिशतले बृद्धि भयो।***
- ***देशभर हाल सम्मको आपूर्ति अवस्था सामान्य छ। पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रका बजारहरुमा व्यापारीहरुले मनसुनी वर्षायामको समयमा खाद्यान्न आपूर्तिमा आउन सक्ने अवरोधलाई मध्यनजर गर्दै पूर्व तयारीका लागि खाद्य बस्तुहरुको सँचिति बढाउन थालेका छन्।***

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

मूल्य

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रम द्वारा नियमित रुपमा अनुगमन गरिएका खुद्रा बजारहरुमा गत एक महिनामा प्राय मूल्यले न्यूनरुपमा बढ्दो प्रवृति (trend) देखाए। मोटा चामलको राष्ट्रिय औसत मूल्यमा १.९ प्रतिशतले बृद्धि भई प्रति किलो रु. ३४.२ भयो भने गहुँको पिठोको मूल्यमा ०.४ प्रतिशतका दरले न्यून रुपमा कमी आई प्रति किलो रु. ३५.९ भयो। मास र मुसुरो जस्ता दालहरुको मूल्यमा क्रमशः ०.१ प्रतिशत र ३.५ प्रतिशतका दरले बृद्धि भई प्रति किलो रु. १०९.२ र रु. ९४.६ भयो। यसैगरी, भटमासको तेल र रातो आलुको मूल्यमा क्रमशः १.४ प्रतिशत र १.७ प्रतिशतका दरले बृद्धि भई प्रति लिटर रु. १४४.५ र प्रति किलो रु. ३४.८ भयो। २०६८ फागुनको तुलनामा मूल्यहरुले बढ्दो प्रवृति देखाएका छन् भने २०६८ जेठको तुलनामा अपवादस्वरुप रातो आलु र भटमासको तेल बाहेक प्राय मूल्यहरुले घट्दो प्रवृतिको संकेत गरेका छन्।

क्षेत्रीय बजारहरुको खाद्य बस्तुहरुको मूल्यले पनि राष्ट्रिय मूल्य प्रवृतिको जस्तो प्रवृति देखाए। सम्पूर्ण बजारहरुमा मोटा चामलको मूल्यले बढ्दो प्रवृतिको संकेत गऱ्यो भने गहुँको पिठोको मूल्यले घट्दो प्रवृति देखायो। यद्यपि, २०६८ जेठको तुलनामा प्राय मूल्यहरुले मिश्रीत प्रवृति देखाए।। उद्योग वाणिज्य महासंघ/कृषि उद्यम केन्द्र द्वारा अनुगमन गरिएका पाँच ठूला बजारहरु (बिर्तामोड, काठमाडौं, बुटवल, सुर्खेत र धनगढी) मा गत एक महिनामा मोटा चामल र मासको मूल्यले बढ्दो प्रवृति देखाए भने भटमास र तोरीको तेल जस्ता खाने तेलको मूल्यले घट्दो प्रवृति देखाए।

नेपाल आयल निगमले डिजल र मट्टितेलको मूल्यमा रु. ४.० का दरले पुन बृद्धि गरी प्रति लिटर रु. ९३.० बनाएको छ। ईन्धनको मूल्यमा भएको यस्तो निरन्तर बृद्धिले यातायात लागतमा बृद्धि गराई खाद्य बस्तुहरुको मूल्यमा बृद्धि गराउने हुनाले खाद्य सुरक्षाका लागि यो मुख्य चासोको विषय हो।

नेपाल राष्ट्र बैंक द्वारा प्रकाशित समग्र आर्थिक अवस्थाको प्रतिवेदनले २०६९ बैशाख महिनामा वार्षिक मूल्य स्फीति ८.७ प्रतिशत भएको देखायो जुन गत वर्ष सोही समयमा ९.५ प्रतिशत थियो। गत वर्ष यही समयको १६.० प्रतिशत बृद्धिको तुलनामा खाद्य तथा पेय पदार्थको मूल्य सूचकाङ्ग ७.१ प्रतिशतका दरले बृद्धि भयो भने अन्नहरुको मूल्य सूचकाङ्ग १३.५ प्रतिशत बृद्धिको तुलनामा १.९ प्रतिशतका दरले कम थियो। यद्यपि, यातायातको मूल्य सूचकाङ्ग भने गत वर्ष यही समयमा भएको १०.१ प्रतिशत बृद्धिको तुलनामा १८.० प्रतिशतले बृद्धि भयो।

आपूर्ति

देशभर हाल सम्म आपूर्ति अवस्था सामान्य रहेको रिपोर्ट छ। विश्व खाद्य कार्यक्रमका फिल्ड मनिटरहरुका अनुसार, २०६९ जेष्ठ १६ बाट श्रृंखलाबद्ध बन्द हडतालका कार्यक्रमहरु सकिए पश्चात यातायात सेवा सूचारु भएको हुनाले मुख्यत पहाडी तथा हिमाली बजारहरुमा खाद्य सँचिती बढेको छ। देशभर मनसुनी वर्षा सुरु भइसकेको हुनाले हिउँदे सडकहरुको मात्र पहुँच भएका बजारहरुमा खाद्यान्न आपूर्तिमा बाधा आउने अनुमान छ। आउँदा केही महिनाहरुमा यसलाई निकटबाट अनुगमन गर्न जरुरी छ।

पूर्वानुमान

डिजेलको मूल्यमा भएको बृद्धिले यातायात लागतमा बृद्धि गराई खाद्य बस्तुहरुको मूल्यमा समेत बृद्धि गराउने हुनाले आउँदा दिनहरुमा मुख्यत पहाडी तथा हिमाली बजारहरुमा प्राय खाद्य बस्तुहरुको मूल्य बृद्धि हुने अनुमान छ। यद्यपि, आउँदो महिनामा गहुँको पिठो जस्ता हिउँदे बालीको मूल्य भने स्थिर रहने अनुमान छ।

मनसुनी वर्षाको सुरुवात सामान्य भन्दा एक हप्ता ढिला हुनुका साथै पर्याप्त वर्षा नहुनाले देशभर समयमा नै धान बाली लगाउने कार्य प्रभावित हुनुको साथै मुख्यत पहाडी क्षेत्रमा हुर्कदै गरेको मकै बाली प्रभावित भएको छ जसले गत वर्षको तुलनामा वर्षे बालीको उत्पादनमा नकारात्मक हुने पूर्वानुमानको संकेत गर्दछ।

मुख्य वस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक परिवर्तन

वस्तुहरु	मूल्य ने रु/केजि, लि	परिवर्तन १ महिना (%)	अवलोकन
डिजेल	९३.०	४.५	नेपाली रुपैयाको तुलनामा अमेरिकी डलरको दरमा बृद्धि
तरकारीहरु (काउली, गोलभेडा र बन्दा)	विभिन्न	१० देखि २२	मौसम नभएको हुनाले आपूर्तिमा कमि आएको

१२ महिनाको औसत मूल्य *

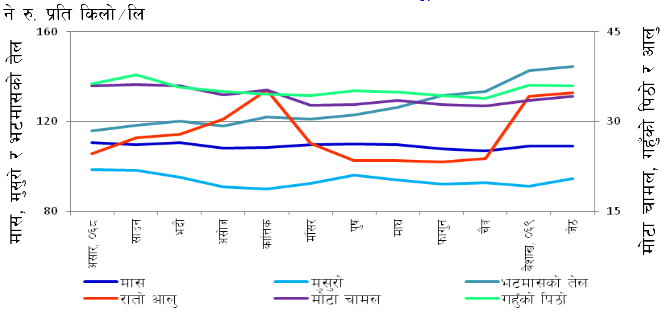

मूल्य परिवर्तन प्रतिशतमा ** (१ महिना र १ वर्ष)

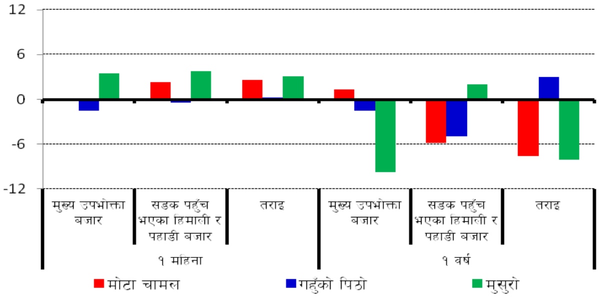

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) को विद्युतय ठेगाना **http://www.sites.google.com/site/nefoodsec** मा हेर्न सकिनेछ।

† मूल्यहरु २०६९ जेष्ठ महिनाको मूल्य सँग सम्बन्धित छन्।

* मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी दिईएको बजारहरुबाट लिइएको हो। तर सडक नपुगेका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु यसमा समावेश छैनन्।

** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरुसंग सम्बन्धित छन्।

नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली
Nepal Khadhya Surakshya Anugaman Pranali (NeKSAP)
Nepal Food Security Monitoring System

बजार अवलोकन-४२

मुख्य खाद्य बस्तुहरुको खुद्रा मूल्य- जेष्ठ, २०६९

बजार	मुख्य खाद्य बस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि)	मूल्यमा परिवर्तन (%) * १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३ म	१ वर्ष
मूख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटा चामल	३६.०	०.०	२.९	२.९	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३५.०	-२.८	०.०	-२.८	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१३५.०	१.५	१.५	३९.२	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	२४५.०	-२.०	८.९	१८.४	▶	▶	▲
	तोरीको तेल	१४३.०	२.९	४.४	३३.६	▶	▶	▲
	मास	१०५.०	०.०	०.०	-७.१	▶	▶	▶
	मुसुरो	८३.०	०.०	०.०	-१७.०	▶	▶	▼
	आलु	३१.०	-३.१	४०.९	६३.२	▶	▲	▲
पोखरा	मोटा चामल	४२.०	०.०	५.०	०.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३५.०	०.०	६.१	-७.९	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४४.०	२.९	१५.२	२०.०	▶	▲	▲
	कुखुराको मासु	२७०.०	-१२.९	-६.९	३.८	▼	▶	▶
	तोरीको तेल	१६०.०	०.०	६.७	१४.३	▶	▶	▶
	मास	११५.०	२.७	६.५	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	९३.०	६.९	९.४	-२.१	▲	▶	▶
	आलु	३०.०	-६.३	३०.४	४२.९	▼	▲	▲
क्षेत्रीय तराई बजार								
बिराटनगर	मोटा चामल	३१.२	०.६	१२.८	०.६	▶	▲	▶
	गहुँको पिठो	३०.०	०.०	५.९	०.०	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४३.३	१.२	७.५	३६.५	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	३८०.०	०.०	५८.३	४३.४	▶	▲	▲
	तोरीको तेल	१७५.०	७.१	१८.०	३४.६	▲	▲	▲
	मास	९०.०	-६.९	०.०	०.०	▼	▶	▶
	मुसुरो	७१.७	४.९	२.४	-४.४	▶	▶	▶
	आलु	२५.३	५.५	८५.३	५८.३	▲	▲	▲
बिरगंज	मोटा चामल	३५.०	९.४	१२.९	०.०	▲	▲	▶
	गहुँको पिठो	२७.०	-३.६	-१२.९	३.८	▶	▼	▶
	भटमासको तेल	१५०.०	१.४	११.१	२७.१	▶	▲	▲
	कुखुराको मासु	२६०.०	०.०	१८.२	८.३	▶	▲	▶
	तोरीको तेल	१६०.०	०.०	१०.३	२३.१	▶	▲	▲
	मास	९४.०	०.०	-६.०	४.४	▶	▶	▶
	मुसुरो	७८.०	५.४	४.०	-२.५	▲	▶	▶
	आलु	२६.०	३०.०	८५.७	४४.४	▲	▲	▲
नेपालगंज	मोटा चामल	२६.०	-७.१	-७.१	-१०.३	▼	▶	▶
	गहुँको पिठो	२९.३	-८.३	-८.३	१८.९	▼	▶	▲
	भटमासको तेल	१७०.०	२१.४	२७.५	४७.८	▲	▲	▲
	कुखुराको मासु	२८०.०	०.०	०.०	१२.०	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१८०.०	०.०	१६.१	३३.३	▶	▲	▲
	मास	८१.७	०.०	०.०	-३.९	▶	▶	▶
	मुसुरो	८०.०	६.७	१४.३	६.७	▲	▲	▶
	आलु	३०.०	२०.०	३८.४	५०.०	▲	▲	▲
धनगढी	मोटा चामल	२७.०	८.०	-२८.०	-२८.९	▲	▼	▼
	गहुँको पिठो	२७.०	३.८	-१८.२	-१०.०	▶	▼	▶
	भटमासको तेल	१२४.०	३.३	३.३	२४.०	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	२५०.०	०.०	८.७	२५.०	▶	▶	▲
	तोरीको तेल	१६८.०	१६.७	१३.५	२५.४	▲	▲	▲
	मास	१३०.०	८.३	-९.७	-३.०	▲	▶	▶
	मुसुरो	८०.०	०.०	-३६.०	-२०.०	▶	▼	▼
	आलु	४०.०	३३.३	१००.०	१२२.२	▲	▲	▲

▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको

▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन

▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेको

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५ % सम्म, ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५ % सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिने छ।

* यो नेपाल खाद्य संस्थान द्वारा वितरीत चामल हो किनभने त्यहाँ अन्य खाद्य सँचिती उपलब्ध छैन।

बजार	मुख्य खाद्य बस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि)	मूल्यमा परिवर्तन (%) * १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३ म	१वर्ष
भैरहवा	मोटा चामल	-	-	-	-	-	-	-
	गहुँको पिठो	-	-	-	-	-	-	-
	भटमासको तेल	-	-	-	-	-	-	-
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	तोरीको तेल	-	-	-	-	-	-	-
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	आलु	-	-	-	-	-	-	-
सडक पहुँच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
धनकुटा	मोटा चामल	३१.०	३.३	१४.८	-११.४	▶	▲	▶
	गहुँको पिठो	३६.०	-२.७	०.०	१२.५	▶	▶	▶
	भटमासको तेल	१४५.०	०.०	७.४	२०.८	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	२८०.०	०.०	१६.७	२१.७	▶	▲	▲
	मास	१२०.०	०.०	०.०	-३.२	▶	▶	▶
	मुसुरो	१०५.०	३१.३	३१.३	३२.९	▲	▲	▲
	आलु	३५.०	०.०	४०.०	५९.१	▶	▲	▲
रोल्पा	मोटा चामल	३३.०	०.०	०.०	-१३.२	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४०.०	०.०	१४.३	-३८.५	▶	▲	▼
	भटमासको तेल	१५०.०	३.४	७.१	१५.४	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	२८०.०	०.०	३.७	०.०	▶	▶	▶
	मास	१३०.०	८.३	३६.८	८.३	▲	▲	▶
	मुसुरो	१३०.०	२३.८	३६.८	०.०	▲	▲	▶
	आलु	३०.०	७.१	२०.०	-२५.०	▲	▲	▼
साँफेबगार	मोटा चामल	३५.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	४०.०	०.०	१४.३	१४.३	▶	▲	▶
	भटमासको तेल	१८०.०	०.०	१२.५	२८.६	▶	▲	▲
	कुखुराको मासु	३५०.०	२५.०	२५.०	४०.०	▲	▲	▲
	मास	१३०.०	०.०	८.३	८.३	▶	▶	▶
	मुसुरो	१२०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	आलु	५०.०	०.०	६६.७	६६.७	▶	▲	▲
जुम्ला	मोटा चामल	४५.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	-	-			-	-	-
	भटमासको तेल	१७०.०	०.०	०.०	२१.४	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	-				-	-	-
	मास	१००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	आलु	६०.०	०.०	५०.०	१००.०	▶	▲	▲
बाजुरा	मोटा चामल	३५.०	२.९	१२.९	-५.४	▶	▲	▶
	गहुँको पिठो	३६.०	०.०	१२.५	०.०	▶	▲	▶
	सीमी	१००.०	०.०	०.०	-९.१	▶	▶	▶
	मास	११०.०	-८.३	१०.०	४.८	▼	▶	▶
	मुसुरो	१००.०	-१६.७	०.०	-४.८	▼	▶	▶
	आलु	२५.०	-३७.५	-१६.७	०.०	▼	▼	▶
सडक पहुँच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
हुम्ला	मोटा चामल*	४०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२२०.०	-८.३	-८.३	-४.३	▼	▶	▶
	भटमासको तेल	२८०.०	०.०	०.०	१६.७	▶	▶	▲
	सीमी	१००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	आलु	४०.०	३३.३	३३.३	३३.३	▲	▲	▲
डोल्पा	मोटा चामल	९०.०	०.०	०.०	-५.३	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	१३०.०	०.०	०.०	१८.२	▶	▶	▲
	भटमासको तेल	२००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	सीमी	-	-	-	-	-	-	-
	मास	२००.०	०.०	०.०	१७.६	▶	▶	▲
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	आलु	५०.०	४२.९	२५.०	२५.०	▲	▲	▲

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) को विद्युतय ठेगाना http://www.sites.google.com/site/nefoodsec मा हेर्न सकिनेछ।

यो **बजार अवलोकन** विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालले कृषि व्यवसाय प्रबर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली NeKSAP को एक पाटोका रुपमा तयार पारेएको हो। नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशीत सम्पूर्ण सामाग्रीहरु NeKSAP को विद्युतिय ठेगाना http://www.sites.google.com/site/nefoodsec मा हेर्न सकिनेछ। थप जानकारीको लागि पो. ब. १०७, टेलिफोन : ५२६०६०७ एक्सटेन्सन नं.: २४२०–५ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ।

यो परियोजना यूरोपीयन यूनियन अन्तर्गत खाद्य सहयोग कोषको सहयोगमा सञ्चालित छ।
यस बुलेटिनमा प्रकासित विचारहरुले यूरोपीयन यूनियनको विचारहरुलाई प्रतिविम्वित गर्दछ भन्ने कूनै जरुरी छैन।